

> Retouradres Turfmarkt 147 Postbus 20011 Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Bestuur Ruimte en Wonen**

Turfmarkt 147
Postbus 20011 Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2021-0000113748

Uw kenmerk

Datum 4 maart 2021

Betreft Beantwoording verzoek nadere informatie proefprojecten Wet
Kwaliteitsborging voor het bouwen

Met deze brief geef ik invulling aan uw verzoek om dieper in te gaan op de
evaluaties van de Proefprojecten Wkb.

In mijn brief van 22 februari jl.¹ verwijs ik naar een tweetal evaluatierapporten die
ik respectievelijk in 2016 en 2018 aan de Tweede Kamer heb verzonden. Het
rapport Tussentijdse evaluatie proefprojecten d.d. 1 juli 2016² bevat een algemene
evaluatie van 130 woningbouwprojecten die in het kader van de Crisis- en
Herstelwet zijn uitgevoerd. Het rapport bevat tevens een evaluatie van twee
grotere woningbouwprojecten in Leiderdorp en Amsterdam. Het rapport
Proefprojecten kwaliteitsborging 2015-2018³ is gebaseerd op interviews en
enquêtes met 72 deelnemers – gemeenten, aannemers, kwaliteitsborgers en
opdrachtgevers – aan proefprojecten. Voor de conclusies uit die rapporten verwijs
ik u naar de memorie van toelichting van het ontwerpbesluit.

In deze rapportages is een aantal evaluaties niet meegenomen. Deze stuur ik u nu
toe. Op hoofdlijnen zijn de bevindingen als volgt (in de bijlagen treft u de
evaluaties aan):

- Eindevaluatie proefproject Zeeburgereiland. In dit project heeft
kwaliteitsborging onder aan de streep een aanzienlijke tijdwinst opgeleverd.
Wel is in het project – mede door ingrijpen van de gemeente – naar voren
gekomen dat bouwende partijen scherper moet zijn op hun eigen werk en
kwaliteitsborgers adequater moeten optreden. De nieuwe manier van werken
bleek voor alle partijen aanpassingen te vergen.
- Proefproject woonhuis te Voorst. De evaluatie is opgesteld door de gemeente
die het project als geslaagd benoemt. De werkwijze van de kwaliteitsborger
bleek niet veel af te wijken van het toezicht door de gemeente, zij het dat de
frequentie van toezicht hoger was. De gemeente plaatst een kanttekening bij
de kosten van de kwaliteitsborger en de onduidelijkheid over de rol van de
gemeente.

¹ [Kamerbrief over Besluit kwaliteitsborging voor het bouwen en proefprojecten | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

² [Kamerstuk 34453, nr. 8 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

³ [Kamerstuk 28325, nr. 181 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Datum
4 maart 2021

Kenmerk
2021-0000113748

- Evaluatierapport Architect aan Zet, gemeente Rotterdam. Alhoewel niet opgezet in het kader van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, laat dit evaluatierapport zien dat private partijen bij kleine projecten goed in staat zijn de kwaliteit te borgen. Een inhoudelijke analyse van de gemeente Rotterdam laat zien dat met name de registratie van de uiteindelijke situatie verbetering vraagt.

In de periode 2017-2019 is vanwege onzekerheid over de voortgang in het wettelijk proces slechts een beperkt aantal proefprojecten van start gegaan. Hieronder treft u samenvattende informatie aan over de mij bekende proefprojecten die vanaf 2017 tot een evaluatie hebben geleid. De rapportages zelf zijn als bijlage toegevoegd:

- Brandweerkazerne Glanerbrug. Het project is naar tevredenheid van alle deelnemers doorlopen. Het aantoonbaar voldoen aan het Bouwbesluit was volgens partijen beter dan bij een regulier project. Hierdoor is meer bewustzijn ontstaan voor de bouwkwaliteit. Aandachtspunten zijn de rollen en taken van partijen in het nieuwe stelsel.
- Woningbouwproject in Stiens. Voor alle partijen was er sprake van een sterk leereffect in deze eerste kennismaking met bouwen onder kwaliteitsborging. Aandachtspunt bij dit project was de extra aandacht die de Wkb in de voorbereiding vraagt van de aannemer.
- Evaluatie KiK-pilots. In deze rapportage is een evaluatie opgenomen van 11 projecten uitgevoerd met het KOMO-instrument voor kwaliteitsborging (KiK), één van de beoogde instrumenten voor kwaliteitsborging. De rapportage geeft een uitgebreide beschrijving van de werkwijze bij bouwen onder kwaliteitsborging binnen het beoogde wettelijke kader. Daarbij wordt nadrukkelijk ingegaan op de leereffecten die gedurende de uitvoering van de 11 projecten zijn ontstaan. Aannemers en kwaliteitsborgers constateren dat er sprake is van meer aandacht voor kwaliteit tijdens de uitvoering. Wanneer een bouwer proactief handelt in de informatievoorziening aan de kwaliteitsborger, is de afstemming met de borger beter en verloopt het bouwproces sneller.
- Proefproject Willy Naessens – gemeente 's-Hertogenbosch. Het project is op dit moment in uitvoering en een eerste evaluatie na de bouwmelding laat zien dat er geen bijzonderheden zijn opgetreden. Het project zal de komende maanden nog op een tweetal momenten (aan het einde van de realisatiefase en na gereedmelding) worden geëvalueerd. In de bijlage bij deze brief treft u een nadere uitleg van dit project aan.

Het evalueren van de proefprojecten is een continu proces. In mijn brief van 22 februari jl. heb ik aangegeven hoe de overige sinds 2019 van start gegane proefprojecten worden geëvalueerd, en welke stappen daarin worden doorlopen. De resultaten van deze evaluaties worden maandelijks besproken in de Regiegroep kwaliteitsborging. Deze ervaringen worden ook weer teruggegeven aan de overige lopende proefprojecten. Hiermee is een zo breed mogelijk bereik en leereffect van de proefprojecten geborgd en ben ik ervan overtuigd dat de proefprojecten een belangrijke rol zullen vervullen in de implementatie van het nieuwe stelsel.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren